

Rahim ağzı kanseri riskini iki yıl erken haber veriyor

IŞIK İLE TARAMA YÖNTEMİ SAYESİNDE RAHİM AĞZI KANSERİ VEYA ÖNCÜ LEZYONLAR İKİ DAKİKA SÜREN AĞRISIZ BİR İŞLEMLE ANINDA TEŞHİS EDİLİYOR VE GEREKLİ MÜDAHALELER VAKİT KAYBETMEDEN YAPILABİLİYOR.

Dünyada en sık görülen kanserler arasında yer alan rahim ağzı (serviks) kanseri ülkemizde de sık görülen kanserler listesinde ilk on içinde bulunuyor. Rahim ağzı kanserinin en önemli özelliği önlenemez olması çünkü bir kadında rahim ağzı kanseri yaklaşık 10-15 yıllık bir geçiş dönemi sonunda gelişiyor. Bu süreçte düzenli yapılan taramalar sayesinde erken tanı sağlanabiliyor. Rahim ağzı kanseri tarama metodunda 1950'lerden bu yana PAP smear testi kullanılırken, bugün sağlık alanındaki teknolojik gelişmeler sayesinde daha hızlı ve güvenilir sonuç veren ışık ile tarama yöntemi devreye girmeye başlıyor. Acıbadem Maslak Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı Prof. Dr. Mete Güngör'e bu yöntemin öne çıkan özelliklerini sorduk.

Rahim ağzı taramasında yeni bir teknolojiye neden ihtiyaç duyuldu?

PAP smear tarama yönteminin kullanılmaya başlanması ile rahim ağzı kanseri oranlarında büyük bir düşüş meydana geldi. Ancak yıllar içinde belli bir düzeyde görülmeye devam etti, vaka sayısındaki düşüş de durdu. Bunun nedeninin tarama metodunun etkinliği ile ilgili olduğunu biliyoruz. PAP smear yönteminde rahim ağzından örnek alan kişiye, alınma zamanına, rahim ağzında kanama veya akıntı olup olmamasına, alınan örneğin transfer metoduna ve laboratuvarında bunu inceleyen uzmana göre yanlış negatif ve yanlış pozitif denilen yanlış sonuçlar söz konusu oluyor. PAP smear taraması yapılan hastaların yaklaşık yüzde 30-35'inde bu şekilde yanlış sonuç görülüyor. Bu da bazı vakaların atlanmasına, doğru tanı konulamamasına ya da

risk olduğunun düşünülüp daha ileri bir inceleme yöntemi olan konizasyon ya da biyopsi gibi gereksiz girişimler yapılmasına neden oluyor. Bu işlemler ise hem hastaya gereksiz anksiyete yaşıyor hem de sağlık harcamasını artırıyor. Tüm bu nedenlerle tarama metodunun doğruluk oranı daha yüksek, doğru tanı koyabilen ve kolay kullanılan bir teknolojiye ihtiyaç duyuldu.

İşık ile tarama yönteminde nasıl bir cihaz kullanılıyor?

Bu cihaz bir spektrometri ve hiçbir yan etkisi olmayan floresan ışığıyla tarama yapıyor. Işıklı hücrelerin üzerindeki yapısal ve biyokimyasal değişikliklere bakarak o hücrenin kanser olup olmadığıyla ilgili bilgi veriyor. Hasta tıpkı kadın doğum muayenelerinde olduğu gibi muayene masasına yatıyor ve bir prob ile hastanın rahim ağzı, ağrısız neden olmadan taranıyor. Sonuç da iki dakika içinde cihazın ekranına yansıyor. Böylece laboratuvar aşaması ve zaman kaybı devreden çıkmış oluyor. Doktor hastaya işlem yapılıp yapılmayacağına o anda karar veriyor. Böylece hasta da günlerce test sonucu bekleme stresinden kurtuluyor. Bu yöntemle, PAP smear testinde sonuç alınması uzun sürdüğü için bunları takip etmeyi unutan hastalar da atlanıyor.

Ekranı yansıyan görüntü nasıl yorumlanıyor?

Cihazın probundaki ışık kaynağı rahim ağzına gönderiliyor ve oradan alınan geri yansıma bilgisayar programı tarafından ekrana, hücrenin düşük, orta ya da yüksek riskli olduğu şeklinde yansıtılıyor. Eğer sonuç yüksek riskli olarak geliyorsa hastaya gerekli müdahale yapılıyor. Orta riskli deniliyorsa hastanın bir yıldan daha kısa aralıklarla tarama yaptırması isteniyor. Sonuç düşük riskli ise hasta gönül rahatlığı ile evine gönderiliyor.

Erken tanıda PAP smear testinin önüne geçiliyor mu?

Evet, PAP smear testinden iki yıl öncesinde tanı konulabiliyor. Çünkü bu testte tanı koyabilmek için anormal hücrelerin yüzeye çıkıp etrafa dökülmesi gerekiyor. Işık ile tarama yönteminde ise henüz derinde olan, yeni başlamış anormallikler de saptanabiliyor.

Alınan sonuçların doğruluk oranları nedir?

PAP smear testinin yanılma payının yüzde 30-35 olduğunu belirtmiştim. Işık ile tarama yönteminin doğruluk oranı ise yüzde 85-95 arasında... PAP smear'de tanıyı koyabilmek için testi birkaç kez tekrar etmek gerekebilirken, ışık ile tarama yönteminde tek seferde tanı konuluyor. Smear'de laboratuvara göre farklı sonuçlar çıkabilirken bu yöntem standart bir sonuç veriyor, doku örneği almaya gerek kalmıyor, böylece sağlık masrafı da azalıyor.

Bu tarama hangi aralıklarla yapılmalı?

Standart tarama bilgileri bu yöntemde de değişmiyor. 21 yaşından ya da cinsel ilişkiye girdikten sonra senede bir her kadının tarama yaptırması gerekiyor. ABD kaynaklı olan, Avrupa'da da yaygın olarak kullanılan ışık ile tarama yöntemi şu an Türkiye'de birkaç merkezde bulunuyor. Henüz bu yöntemle ulaşma imkanı olmayan kadınların tarama programlarına PAP smear ile devam etmelerini öneriyoruz. Ancak diğer yandan sağlık teknolojilerindeki gelişmeler konusunda da farkındalık geliştirmek gerekiyor. Önümüzdeki yıllarda tarama programlarında bu tür teknolojik cihazlara geçileceğini ve taramaların değişeceğini düşünüyoruz.

İŞIK İLE TARAMA PROGRAMININ AVANTAJLARI

- İki yıla kadar erken tanı imkanı veriyor.
- Doğruluk oranı yüksek.
- Gereksiz işlem sayısını azaltıyor.
- Hızla ve anında sonuç veriyor.
- Son derece basit uygulanıyor.
- İşlem iki dakika sürüyor.
- Hasta ağrı hissetmiyor.
- Maliyeti düşük.
- Girişimsel işlem yapılmıyor.

PAP smear testinde sonuç alınması uzun sürdüğü için bunları takip etmeyi unutan hastalar ışık ile tarama yöntemi yöntemi sayesinde atlanmamış oluyor.

